

ШКІДНИКИ ТА ХВОРОБИ БАРБАРИСІВ

Якобчук О.М., здобувач

Барбариси як і багато інших декоративних рослин пошкоджуються хворобами та шкідниками. Низка дослідників (Васильєва, 1990, Галушко, 2005, Тревайс, 2007) вказує на велике різноманіття шкідників і хвороб видів роду *Berberis* L.

В умовах колекційних насаджень ботанічних садів м. Києва нами відмічені такі паразитарні хвороби: філlostіктоз, іржа, борошниста роса, бактеріальний рак та шкідники: барбарисова тля, вишнева муха.

Філlostіктоз, або біла плямистість барбарису. Збудник – гриб філlostікта (*Phyllosticta berberidis* Rabenh.). На листках утворюється багато дрібних округлої чи неправильної форми плям, які поступово біліють, але зберігають коричнево-червону кайму.

Філlostіктоз, або темно-червона плямистість барбарису. Збудник – гриб філlostікта (*Phyllosticta berberidicola* Speg.). На листках хворих рослин з'являються плями темно-червоного кольору з характерною широкою червоною каймою. Інфекція зберігається в опалому листі.

Заходи боротьби з названими плямистостями є обрізка з послідувачим спалюванням пошкодженого листя. При хімічній обробці використовують бордоську суміш, 0,1 - 0,2%-ний розчин фундазолу, 0,15%-ний розчин топсін – М, або інші фунгіциди які містять мідь.

Іржа барбарису. Збудник – гриб (*Puccinia graminis* Pers.). Влітку з'являються на поверхні листя червоні плями, а з нижньої сторони плям завжди помітні оранжеві випуклі пустули, в яких визріває велика маса спор. Зимуює гриб на дикоростучих злаках та зернових культурах, у яких викликає лінійну (стеблову) іржу. Декоративність кущів барбарисів знижується при сильному розповсюдженні цієї хвороби.

Борошниста роса. Збудниками є гриби двох родів: *Phyllactinia berberidis* Palla. та *Microsphaera berberidis* (D.C.) Lev. Перший збудник утворює на молодих листках білий павутинний наліт, а другий – утворює сіруватий наліт на листках, плодах та молодих пагонах.

На розсаднику Ботанічного саду НУБіП України у шкільці дорощування барбарисів нами виявлені саджанці, у яких на стеблі та пагонах було виявлено побуріння та відмирання кори, бруньок, а також з'явилися кулясті нарости – пухлини. Це прояв бактеріального раку. Збудник – бактерія *Pseudomonas syringae* van Hall. Поширення цієї хвороби є великою небезпекою для культури барбарисів. Хворі рослини терміново вибраковували і спалювали.

Барбарисова тля (попелиця) (*Liosomachis berberidis* Katl.) – призводить до зморщування листків. Заходи боротьби – обприскування навесні розчином

господарського мила, Бі-58, актеліком. Вишнева муха (*Rhagoletis cerasi* L.) – відкладає личинки під час зав'язування плодів, потім вони харчуються м'якоттю зрілих плодів. Заходи боротьби – обприскування розчином децису (0,05-0,1 %).

Листкова барбарисова галиця (*Perrisia berberidis* Kieff.). Личинки висмоктують сік молодих листків, внаслідок чого останні деформуються. На листовій поверхні утворюються червоні валіки, в середині яких знаходиться декілька десятків дрібних личинок. Впродовж літа розвивається декілька поколінь, які зимують у ґрунті. Заходи боротьби – обприскування розчином децису (0,05-0,1 %), актеліком.

Інших шкідників барбарисів поки що не виявлено.

Серед найпоширеніших непаразитарних хвороб барбарисів, які викликані порушенням фізіологічних процесів внаслідок недотримання агротехніки або дії екологічних факторів, є такі: пошкодження листя і бутонів морозом і сонцем, некроз, зимове всихання, хлороз, вимокання.